

Олам аҳли, билимгизким, иш эмас душманлиги,
 Ер ўлуни бир-бирингизгаким, эрур ёрмиг иш!
 Алишер НАВОЙЙ

9-fevral 2023-yil 6 (1004) www.21asr.uz @XXIasrofficial Gazeta 2004-yil 1-yanvardan chop etila boshlangan

УЧ ХУДУДГА КУНЛИК ТАШРИФ: ХАЛҚЧИЛ ҲАРАКАТЛАРНИНГ ВОДИЙДАГИ ИНЪИКОСИ

МУНОСАБАТ

Давлат раҳбарининг ҳудудларга икки кун ёки ундан ортиқ муддатга чиқишини ғарбда "турне" дея аташ урфга кирган. Француз тилидан оммалашган мазкур тушунча ўзбекчада саёхат ёки сафар маъносини англатади. Ўзбекистон Республикаси Президентининг вилоятларга ташрифи эса ўша эллардаги "турне"лардан тубдан фарқ қилади.

Бу, аввало, икки жиҳатда яққол кўзга ташланади. Биринчидан, Шавкат Мирзиёев жуда пухта тайёргарлик ва катта маблағ билан бориб, ҳудуд истиқбо-

ли учун тайёрланган лойиҳалар нечоғли самара беришини шахсан ўзи ипидан игнасиғача ўрганади. Таҳлил ва таққос жараёнида ҳеч қандай савол қолмагунга қадар на ўзи тинади, на ҳукумат аъзолари ва ҳокимларни тиндиради. Иккинчидан, вақт қадринг энг юқори ўринга қўйилади – сафарга ажратилган кунларнинг ҳар бир дақиқасидан унумли фойдаланилади. Оддий ишчилар билан шунчаки сўрашиш пайти ҳам улуғвор мақсадларнинг аҳамияти, эзгу муддаога етишининг инновацион йўллари хусусида сўз юритилади.

Уч вилоятни бирлаштирган

олтин водийга уч кунлик ташриф давомида ҳам худди шу тамойилларга қатъий амал қилинди. Мавжуд муаммолар ечими замонавий технологияга асосланган инвестициявий лойиҳаларни ҳаётимизга тобора кенгроқ жалб этишда экани бот-бот такрорланди. Халқчил ҳаракатларнинг водийдаги самаралари аниқ мисолларда намоиш этилди. Мулоқот ва муҳокамалар маҳаллий аудиторияга мос, аҳолининг истагига монанд тарзда ташкил этилгани диққатга сазовор, албатта.

Давоми 2-саҳифада. ►►

БУГУНГИ СОНДА:

СИЁСАТ
 ҳеч кимга
 ўйинчоқ эмас 3.

ҲАРОМ ЛУҚМА
 БҮЮРМАГАЙ 5.

КўПКАРИ
 НЕГА
 ҚОЛДИРИЛДИ?! 6.

ТАРИХДА МИСЛИ КўРИЛМАГАН ФАЛОКАТ

ТАРИХДА МИСЛИ КўРИЛМАГАН БИРДАМЛИК, ҲАМЖИҲАТЛИК РУҲИ БИЛАН ЕНГИБ ўТИЛМОҚДА

Тўрт кун аввал, 2023 йил 6 февралда Туркия ва Сурия ҳудудларида бошланган кучли зилзилалар улкан йўқотишларга, ғам-азоб ва кўзёшларга сабаб бўлди, бутун башариятни оғир қайғуга солди.

Kardeş türk halkının başı sağolsun!
 Турк биродарларимизга ҳамдардмиз!

Туркиянинг Жануби-Шарқий Анадолу минтақасида 06.02.2023 кунли соат 04:17 да юз берган ер силкинишлари Газизантеп ва Қахраманмараш вилоятлари, Ҳатай, Адияман, Газизантеп, Диярбакир, Малатя, Усмофия, Элазиг, Килис, Шанлиурфа, Адана каби кўплаб шаҳарларни вайрон қилди.

Туркия Республикаси Президенти Ражап Таййип Эрдуғон баёнотида кўра, зилзиладан кейин давлат барча муассасалари билан оёққа турди ва барча воситаларга сафарбар этилди. 2023 йилнинг 12 февралига қадар етти кунлик миллий мотам эълон қилинди.

08.02.2023 йил ҳолатига кўра, табиий офат содир бўлган ҳудудларда 31 нафар ҳоким, 70 нафардан ортиқ туман ҳокими ва 68 нафар вилоят ҳокими фаолият юритмоқда. 96 770 нафар қидирув-қутқарув ва ёрдамчи ходимлар фаол иш олиб бормоқда. 5 402 техника ва қурилиш техникаси ишлатмоқда. Хорижий давлатлардан ёрдам бериш учун келганлар сони 5 309 нафарни ташкил этади.

Ўзбекистон Республикаси ташаббуси билан қардош мамлакатга синобли кунларда кўмак бериш учун жўнатилган мамлакатимиз Фавқуллода вазиятлар вазирлиги қутқарувчилари Туркияга етиб боришлари билан зилзила юз берган ҳудудда қидирув-қутқарув ишлари бошлаб юбордилар. 8 февраль соат 8:00 га қадар 132 метр квадрат майдонда 430 метр куб вайронларни тозалаш ишлари бажарилиб, натижада 9 нафар инсон турли хилдаги тан-жароҳатлари билан қутқарилди ва уларга жойида биринчи тиббий ёрдам кўрсатилди. Шунингдек, 12 нафар қурбоннинг жасади вайронлар остидан олиб чиқилди.

Туркия Президенти маъмуриятининг жамоатчилик билан алоқалар бўйича масъули Фаҳреттин Алтун таъбири билан айтганда, жаҳон тарихида камдан-кам учрайдиган фалокатни жаҳон тарихида камдан-кам учрайдиган бирдамлик ва ҳамжиҳатлик руҳи билан енгиб ўтишга ҳаракат қилинмоқда.

Фаррух ЖАББОРОВ,
 "XXI asr" мухбири

УЧ ХУДУДГА УЧ КУНЛИК ТАШРИФ:

ХАЛҚЧИЛ ҲАРАКАТЛАРНИНГ ВОДИЙДАГИ ИНЪИКОСИ

Бошланиши 1-саҳифада.

АНДИЖОН ✓

Водийга ташриф яқинда таваллудининг 540 йиллиги кенг нишонланадиган Заҳриддин Муҳаммад Бобур ҳазратларининг киндик қони томган заминдан "старт" олди. Умид ва ишонч билан не-не марраларга етган халқимиз Андижонда-

ги учрашув ва йиғилишлар натижасини диққат билан кузатиш. Чунки Президентнинг ҳудудларга сафари чоғида қатор масалалар жойида ижобий ҳал этилиши аввалги ташрифлар мисолида ўз тасдиғини топган.

– Янги лойиҳалар тақдимотларида наинки парламент вакили, шу элнинг фарзанди сифатида мен ҳам бевоесита иштирок этиб, молиявий манбаси ва амалга ошириш механизми аниқ дастурларни тезроқ ҳаётга жорий этиш учун юртбошимиз нақадар қулоқлаганига гувоҳ бўлдим, – дейди Олий Мажлис Қонунчилик палатаси депутаты, O'zLiDeP фракцияси аъзоси Одинахон Отахонов. – Бу ташриф ҳақиқатан узоқ кутилган орзуларни рўйбога чиқаришда яна бир дадил қадам бўлди. Ҳозир вилоятдаги қурилиш ва бунёдкорлик ишларидан кўзингиз кувнайдми. Бу ёғи Хўжабоду Кўрғонтепа, у ёғи Улуғнору Бўстон туманини оласизми, иқтисоди мустақамланиб бормоқда. Аҳоли турмуш тарзи яхшиланмоқда. Бир сўз билан айтганда, галдаги ташриф андижонликларнинг кучига куч, файратига файрат қўшиб, уларни улкан марралар сари руҳлантирди.

Биргина мисол, бир пайтлар Бўз номи билан аталган Бўстон тумани иқтисодий жиҳатдан қолоқ эди. Бугун унинг аксини кўрасиз. Зеро, одамлар қалби, онгу тафаккури ўзгарди. Илғор бизнес мактабидан сабоқ олган тадбиркорлар томонидан замонавий корхоналар ишга туширилиши туфайли одамларнинг рўзгорига барака киряпти.

“Сайёра фаввораси” масъулияти чекланган жамияти ана шулардан бири. Айни чоғда бу ерда эркаклар, аёллар ва болалар учун 50 дан ортиқ тайёр трикотаж маҳсулотлари ишлаб чиқариш йўлга қўйилган. Энг муҳими, ушбу ҳудудда яшовчи мингга яқин аҳоли доимий иш билан таъминланди. Президентимиз мазкур корхона фаолияти билан танишиб, шу ерда меҳнат қилаётган хотин-қизлар билан самимий мулоқотда бўлди.

Андижон — ишбилармонлар юрти. Сўнгги йилларда тадбиркорларга яратиб берилган кенг имкониятлар натижада ўлароқ, чекка ҳудудларда ҳам sanoat корхоналари ишга туширилмоқда. Масалан, “Elegant shoes and” корхонасида 500 киши меҳнат қилмоқда. Иккинчи босқичда яна шунча иш ўрни ташкил этилиши мақсад қилинган. Президентимиз бугун Андижонга тадбиркорликни кенгайтириш, барқарор энергия манбалари яратиш, одамларнинг даромадини ошириш учун келдик, деган гапи барча хотин-қизларни ниҳоятда қувонтиргани рост.

ФАРҒОНА ✓

Президент Фарғонадаги иш кунини Кўштепа туманида жойлашган “Global tekstil infiniti” тўқимачилик маҳсулотлари ишлаб чиқариш лойиҳаси билан танишишдан бошлади. Унинг қиймати оз эмас-кўп эмас 132 млн. еврога тенг. Қуввати йилга 18 млн. метр аралаш мато ҳамда 10 млн. дона тайёр маҳсулот чиқаришга этади. Аввал бунақаси бўлмаган дейишяпти мулоҳазали экспертлар. Корхона таъсисчиси Музаффар Разоқов давлат раҳбарига ҳамроҳлик қилар экан, экспорт саломига анча юқорилиги хусусида маълумот берди. Ишлаб чиқарилган маҳсулотларнинг Европа давлатлари ва Хитойда алақачон ўз бозори пайдо бўлганидан ғурурланиб гапирди.

Корхона жами 3 000 кишини ишли ва даромадли қилади. Биринчи босқичда 1 500 кишининг бандлигини таъминлади. Шавкат Мирзиёев кун тартиби ўта тизиз бўлишига қарамай, шу ерда меҳнат қилаётган хотин-қизларнинг фикрларини

эшитишга вақтини аямади. Барчаси билан оталарча гурунглашиб, муваффақият тилади.

– Водийда жами 35 та кластер бор. Президент сафари вақтида ўтказилган йиғилишда уларнинг фаолият самодорлигини кенгайтириш ва умуман ҳудуддаги пахта-тўқимачилик sanoati аҳоли, мавжуд муаммолар ва уларнинг ечимлари атрофича муҳокама қилинди, – дейди

НАМАНГАН ✓

Давлатобод туманидаги “Fazman tekstil” корхонаси ташрифнинг учинчи кундаги дастлабки манзил бўлди. Яқинда очилган мазкур корхона Германиянинг дунёга машҳур “Digel” ва “Carl Gross” брендлари билан ҳамкорлик ўрнатган. Бу ерда йилга 1 миллион дона костюм-шим ишлаб чиқарилади. Улар бренд талабларига мос тарзда хушбичим ва юқори сифатли. Жорий йилнинг ўзида 15 миллион долларлик маҳсулот экспорт қилиниши режалаштирилган.

Шавкат Мирзиёев Наманган шаҳридаги “Баркамол авлод” кичик sanoat ва тадбиркорлик зонасида ҳам бўлди. Мамлакатимизда тадбиркорларга муносиб шароит яратиш учун жойларда технопарк ва кичик sanoat зоналари ташкил этилаётгани ҳаммага маълум. Наманган вилоятида бундай мажмуалар сони 73 тага етди. Баркамол авлод маҳалласида ҳам ишбилармонлар, хунармандлар кўп. Лекин улар уй шароитида ишлар, имкониятлари чекланган эди. Шу боис маҳалла ёнидаги 10 гектар майдонда зарур инфратузилмага эга яхлит мажмуа барпо этилди. Бу ерда 46 та лойиҳа жойлаштирилган. Уларнинг 18 тасида ишлар яқунланиб, корхоналар ўз фаолиятини бошлаб юборди, икки мингдан ортиқ иш ўрни очилди.

Давлатимиз раҳбари шу ердаги “Мастер класс дизайн”, “Сифат ёғоч sanoat”, “Баланс текс” корхоналаридаги иш жараёнини кўздан кечириб бўлган кутубхона сари йўл олди.

– Нафақат наманганликлар, балки исталган одам кўрганда ҳаваси келадиган бу манзилнинг очилганига яқинда бир йил бўлади, – дейди O'zLiDeP Наманган вилоят кенгаши раиси, Халқ депутатлари вилоят кенгаши депутаты Солижон Мўминов. – У жаҳондаги йирик кутубхоналар тармоғига уланган. Дарс қиламан,

нинг нигоҳида розилик аломатлари пайдо бўлди.

Президент кортежи Қувасой шаҳрига қараб ҳаракатланди. Мартабаги меҳмонни “Art soft ceramics” МЧЖ таъсисчиси, O'zLiDeP фаоли Олимжон Бобохонов қарши олди. Бу корхона 2,9 млн. метр кв. ёки 180 млрд. сўмга тенг керамогранит плита маҳсулотларини ишлаб чиқаради. Шулардан 35 фоизи Россия, Қирғизистон, Тожикистонга экспорт қилинади ва қолгани маҳаллий бозордаги эҳтиёжни қоплайди. Корхона ишга тушганидан кейин 350 киши даромад манбаига эга бўлди.

Президентимиз мазкур корхона фаолияти билан обдан танишиб, айнан ана шу тадбиркорлик субъекти тажрибаси мисолида умуман Қувасой шаҳрида экспорт курсаткичларини ошириш кераклигини айтди. Чет элдаги sanoat зоналари билан ҳамкорлик ўрнатиш, иш ўринларини кўпайтириш бўйича мутасаддиларга аниқ топшириқлар берди.

Ташриф дастурининг кейинги йўналиши – тиббиёт соҳаси. Фарғона шаҳридаги “Meridian” марказини ва вилоятда жами сони 720 тага етган хусусий тиббиёт муассасаларини охириги йиллардаги сезиларли ютуқлардан бири дейиш мумкин. “Meridian” клиникаси ҳузурида 600 нафар талаба ўқийдиган университет ҳам борлиги журналистлар учун аjoyиб янгилик бўлди.

Клиника 2021 йилнинг декабидан бери аҳолига замонавий ташхис ва даволаш хизматлари кўрсатиб келяпти. Йилга икки минг жарроҳлик амалиётларини ўтказиш қуввати, хусусан, инсон аъзоларини кўчириб ўтказиш учун жиҳозланган операция хоналарига эга. Келгусида хусусий тиббиёт муассасаларига ҳам инсон аъзоларини кўчириб ўтказишга рухсат бериш таклифини давлат раҳбари қўллаб-қувватлади.

Малакали кўз шифокори Музаффар Эгамов хориждан қайтиб, ўзимизда иш бошлаганини сабабини очиклади. Янги клиникадаги замонавий аппаратларни, яратилган шароитларни ҳам давлат раҳбарига айнан у таништирди.

Озод РАЖАБОВ тайёрлади.

O'zLiDeP ФРАКЦИЯСИДА

БАНКЛАРНИНГ ИНВЕСТИЦИЯВИЙ ЖОЗИБАДОРЛИГИ ОШАДИ

ОЛИЙ МАЖЛИС ҚОНУНЧИЛИК ПАЛАТАСИДАГИ ТАДБИРКОРЛАР ВА ИШБИЛАРМОНЛАР ҲАРАКАТИ – ЎЗБЕКИСТОН ЛИБЕРАЛ-ДЕМОКРАТИК ПАРТИЯСИ ФРАКЦИЯСИНING НАВБАТДАГИ ЙИГИЛИШИ БЎЛИБ ЎТДИ. ДАСТЛАБ ПРЕЗИДЕНТИМИЗНИНГ ХУДУДЛАР ИҚТИСОДИЁТИ, АҲОЛИ БИЛАН МУЛОҚОТ ҚИЛИШ МАҚСАДИДА АНДИЖОН, ФАРҒОНА ВА НАМАНГАН ВИЛОЯТИГА ТАШРИФИ ДАВОМИДА БЕРГАН ТОПШИРИҚЛАРИ ИЖРОСИ ЮЗАСИДАН ПАРТИЯ ВА УНИНГ ФРАКЦИЯСИ ОЛДИДАГИ УСТУВОР ВАЗИФЛАР АТРОФЛИЧА МУҲОКАМА ҚИЛИНДИ.

Актам ХАЙТОВ, Олий Мажлис Қонунчилик палатаси Спикери ўринбосари, O'zLiDeP фракцияси раҳбари:

– Давлатимиз раҳбарининг шу йил 1–4 февраль кунлари водий вилоятларига ташрифини халқимиз барча оммавий ахборот воситалари, жумладан, ижтимоий тармоқлар орқали ҳам кузатди. Айниқса, ҳудудлардаги учрашув ва самимий мулоқотлар ҳамда янги лойиҳалар тақдимотларида билдирилган таклиф, маслаҳат, йўл-йўриқлар кўпчиликда катта таассурот қолдирди.

Ташриф чоғида юртбошимиз ҳудудларни ижтимоий-иқтисодий ривожлантириш, ёшларга касб ўргатиш, аҳоли бандлигини таъминлаш, камбағалликни қисқартириш бўйича бир қатор вазифаларни белгилаб берди. Мазкур вазифалардан келиб чиққан ҳолда Ўзбекистон Либерал-демократик партияси ҳам ўзининг аниқ чора-тадбирлар режасини ишлаб чиқди. Хусусан, O'zLiDeP Сийёсий Кенгаши Ижроия қўмитаси ҳамда Олий Мажлис Қонунчилик палатасидаги партия фракцияси аъзоларидан иборат ишчи гуруҳлар ташкил этилди.

Эндиликда ишчи гуруҳлар томонидан энергия ресурсларини иқтисод қилиш, мўқобил энергетикани ривожлантириш ва қайта тикланувчи энергия манбаларини оммалаштириш, тадбиркорликни қўллаб-қувватлаш, оилавий тадбиркорликни ривожлантириш ва камбағалликни қисқартириш, ёшларни касб-хунарга ўқитиш ва бандлигини таъминлаш каби масалаларда тарғибот-ташвиқот, депутатлик, партиявий назорати олиб борилади.

Шундан сўнг, депутатлар “Банклар ва банк фаолияти тўғрисида”ги Ўзбекистон Республикаси қонунига ўзгаришлар киритиш ҳақида”ги қонун

лоийҳасини атрофича муҳокама қилишди. Қизғин кечган жараёнда ушбу қонуннинг зарурати ва аҳамиятига алоҳида эътибор қаратилди. Мазкур қонун лойиҳасида таклиф этилаётган ўзгаришлар банкларнинг инвестициявий жозибадорлигини ошириш орқали банк секторига стратегик хорижий инвесторларни жалб қилишга хизмат қилишини эътибор олган ҳолда, қизғин бахс-мунозалардан сўнг уни қўллаб-қувватлашди.

Йиғилишда Олий Мажлис Қонунчилик палатаси Ешлар масалалари бўйича комиссиясининг 2022 йилдаги фаолияти тўғрисидаги ахбороти ҳам эшитилди.

Шаҳноза ХОЛМАХМАТОВА, Олий Мажлис Қонунчилик палатаси депутаты, O'zLiDeP фракцияси аъзоси:

– Илмли, эркин ва жасур ёшлар – жамият таянчи, келажагимиз бунёдкорларидир. Шу боис ҳар жиҳатдан баркамол, мустақил фикрлайдиган, Ватанга содиқ, қатъий ҳаётий қарашларига эга ўғил-қизларни тарбиялаш, уларнинг интеллектуал, маънавий салоҳиятини, ижтимоий фаоллигини ошириш партияимизнинг энг устувор вазифаларидан бири саналади.

Шу жиҳатдан, комиссия томонидан ёшларга оид давлат сиёсатини изчил ва самарали амалга ошириш, ҳар томонлама қўллаб-қувватлаш, уларнинг ҳуқуқ, эркинликлари ва қонуний манфаатларини таъминлашга қаратилган ишларга алоҳида эътибор қаратдик. Комиссия ўтган йилда юқоридагиларга устувор вазифа сифатида қараб, фаолият олиб борган, дея ижобий баҳолаб, ахборотини маълумлади.

Йиғилишда кун тартибидagi масалалар юзасидан тегишли қарор қабул қилинди.

Нурхон ЭЛМИРЗАЕВА, “XXI asr” мухбири

YOSHLAR
PARLAMENTIМАЙДОН СИЗГА
МУНТАЗИР, ЁШЛАРАбдулло АСЛОНОВ,
O'zLiDeP Siёсий Кенгаши Ижроия
қўмитаси раисининг Ёшлар ва тадбиркорлик
масалалари бўйича уринбосари

Ўтган давр мобайнида Ёшлар парламенти эрттаммиз эгаларининг сиёсий-ҳуқуқий билим ва кўникмаларини юксалтириш, уларни қонун ижодкорлиги жараёнига кенг жалб этиш, қонунларни ёшлар орасида тарғиб қилиш орқали уларнинг жамоат ҳаётига дахлдорлигини кучайтириш, навқирон авлоднинг сиёсий фаоллигини оширишга хизмат қиладиган муҳим институт сифатида шаклланди.

Хусусан, ўтган давр мобайнида O'zLiDePдан Ёшлар парламенти га аъзо ёшлар томонидан "Yoshlar bilan" лойиҳаси доирасида 20 дан ортқ қонунлар, Президент қарор ва фармонлари ҳамда бошқа ҳуқуқий ҳужжатларни ёшларга кенг ва содда тилда тарғиб қилиш ва етказишда, "O'zLiDeP YOSHLAR MINBARI" телеграм манзилига келиб тушган 150 га яқин мурожаатни ўрганиш, шундан 60 га яқинини ижобий ҳал этиш ва 15 таси бўйича тушунтиришлар беришда фаол иштирок этдилар.

Ўзбекистонда ёшларга оид

давлат сиёсати соҳасида олиб борилаётган ислохотлар ҳамда Ёшлар парламенти олдига қўйилаётган вазифалар унинг таркибий тузилмаси, вазифаларини бугунги кун талаблари асосида такомиллаштиришни ҳамда ваколатлари ва имкониятларини янада кенгайтиришни тақозо этмоқда.

Шу муносабат билан 2022 йил 12 декабрда Олий Мажлис Қонунчилик палатаси кенгашининг қарори билан Ёшлар парламенти низоми ва регламенти тасдиқланди. Низоми мувофиқ Ёшлар парламенти 150 нафар аъзодан иборат бўлиши ва Олий Мажлис Қонунчилик палатасининг ваколат мuddати тугагунга қадар, бироқ икки ярим йилдан кўп бўлмаган муддатга ўз фаолиятини амалга ошириши белгиланди.

Шунингдек, Ёшлар парламенти таркибини шакллантиришда ҳар бир сиёсий партия Ёшлар парламенти аъзолиги учун номзодни Қонунчилик палатасига сайлагани депутатнинг сайлов округидан кўрсатиши алоҳида қайд этилди.

Бундан ташқари, низоми билан Ёшлар парламенти аъзосининг мақоми сифатида аъзонинг сайловолди дастурининг бажарили-

ши бўйича сиёсий партия ва Ёшлар парламенти га ҳисобдорлиги белгиланиб, Ёшлар комиссияси томонидан гувоҳнома ва кўкрак нишони берилиши кўзда тутилган.

Шу ўринда бир савол пайдо бўлиши табиий: "Ёшлар парламенти" ёшларга нима беради? Уларнинг келажакдаги фаолиятига ўзининг қандай ижобий таъсирини кўрсатади? Энг аввало, бугунги кунда мамлакатимизда амалга оширилаётган кенг қамровли ислохотларда фаол иштирок этиш имкониятини беради. Яъни бу жараёнда ёшларга уларнинг ҳаётига тааллуқли масалаларда Қонунчилик палатасига таклиф киритиш ҳуқуқи берилган.

Шу билан бирга, низомида Олий Мажлис Қонунчилик палатаси Спикери, Спикернинг ўринбосарлари, тегишли сиёсий партиялар раиси томонидан Ёшлар парламенти аъзоларига давлат орگانлари, корхона, муассаса ва ташкилотларга ишга қабул қилинишлари жараёнида таъсирнома-лар берилиши мумкин. Бу эса, ўз навбатида, ёшларни ҳар томонлама қўллаб-қувватлашда ўзига хос кўприк вазифасини ўтайди.

ИШОНЧ БИЛДИРИЛЯПТИМИ,
ДЕМАК,
ОҚЛАШ КЕРАК!Отабек СОБИТОВ,
Олий Мажлис Қонунчилик палатаси
хузуридаги Ёшлар парламенти аъзоси,
"Меҳр-саховат" кўкрак-нишони соҳиб

Замонавий тахдидлар кучайган ҳозирги мураккаб даврда барча давлатлар олдида турган энг устувор вазифалардан бири – ёш авлод вакилларига эътиборни кучайтириш ва ёшларга оид сиёсатни тўғри йўлга қўйиш билан бирга уларнинг таълими, соғлиги ва бандлиги билан боғлиқ муаммоларга ечим топиш, камол топиши учун зарур шарт-шароитларни таъминлаш – глобал миқёсдаги аҳамиятли масалалардир.

Бугунги кунда Ўзбекистон аҳолисининг 60 фоиздан ортинини – мустақиллик фарзандлари бўлмиши шижоатли, хурификр ёшлар ташкил этади. Шу боис, ёшлар масалалари давлат сиёсатида стратегик аҳамият касб этади.

Ёшлар таълими ва тарбияси, кадрлар тайёрлаш ҳамда ўғил-қизларимизни ҳар томонлама етук, билимли, салоҳиятли шахс сифатида камол топтириш ўттиз бир йиллик тарихимизда тизимли равишда такомиллаштирилиб келинмоқда.

Хусусан, охириги 5 йилда ёшларни қўллаб-қувватлашга қаратилган 50 га яқин норматив-ҳуқуқий ҳужжат қабул қилинди. 1991 йилдан Ўзбекистонда ёшлар ташкилотли ўз фаолиятини олиб бормоқда. Ёшлар ташкилотлари ўз атрофида миллионлаб фаол ўғил-қизларни бирлаштира олади.

Уйлашгани, Ёшлар парламенти ҳам йигит-қизлар учун катта имкониятлар эшигини очади. Шу билан бирга, елкамизга улкан масъулият ҳам оқлайди. Имконият – ишонч дегани. Биз ана шу ишонччи оқлашимиз зарур.

НАЖОТНИ
ТАЪЛИМДАН ТОПАМИЗМуниса ХОЛМАТОВА,
Жиззах давлат педагогика
университети талабаси

Бугун ёшлар ҳақида сўз кетар экан, кимдир уларнинг муомала маданияти, кийиниши ва бошқа жиҳатларини танқид қилса, яна кимдир уларнинг адабиёт, санъат, спорт, тадбиркорлик ва бошқа соҳаларда қўлга киритаётган ютуқларини фахр билан тилга олади. Бироқ бир фикрда барча яқдил: нажотни таълимдан, тарбиядан топамиз.

Шу ўринда маърифатпарвар бобомиз Абдулло Авлонийнинг "Тарбия биз учун ё ҳаёт – ё мамот, ё

нажот – ё ҳалокат, ё саодат – ё фалокат масаласидир", деган пурмаъно сўзлари ёдга тушади. Мамлакатимизда айни таълим-тарбия масаласида салмоқли ишлар амалга оширилаётганига барчамиз гувоҳ бўляпмиз. Ёш авлодни ҳар томонлама қўллаб-қувватлаш борасидаги ишлар бутунлай янги босқичга кўтарилгани қувонарли, албатта.

Бугун ёшларга эътибор давлат сиёсати даражасига кўтарилган экан, эзгу амалларнинг самараси, натижаси тез орада юзага чиқишига ишонамиз.

МУҚОБИЛ ЭНЕРГЕТИКА:
ИМКОНИАТДАН ФЙДАЛАНА ОЛСАК, МАРРА БИЗНИКИ

Президентимизнинг ўтган ҳафтада водий вилоятларига ташрифи мазкур ҳудудлар, умуман, бутун юртимиз ижтимоий-иқтисодий ривожига, туб ислохотлар жадаллашувида улкан аҳамият касб этади. Давлатимиз раҳбари учрашувлар чоғида моҳият-эътибори билан халқ фаровонлиги ошиши, иқтисодиёт мустақамланишига хизмат қиладиган кўплаб кўрсатмалар, топшириқлар берди.

Бир жиҳатни алоҳида қайд этишни истардик: ташриф мобайнида Президентимизнинг аҳоли талаб-эҳтиёжини яхши билиши, соҳа, тармоқларни янада тараққий эттириш учун қандай чора-тадбирлар амалга оширилиши зарурлигидан тўла-тўқис хабардорлиги ва тегишли топшириқлар бериб, улар бажарилишини талаб қилиши яна бир бор яққол намоян бўлди.

Кўпчиликка маълум: табиий газ, нефть, кўмир захиралари чекланган. Уларни қазиб олиш йилдан йилга қийинлашяпти, шу боис нархлари тобора қийматлашяпти. Устига-устак, мазкур ёқилғилардан фойдаланиш табиатга кўп зиён келтиради. Аҳоли сони, турли корхоналар борган сари кўпаяётган шароитда энг мақбул йўл – қайта тикланувчи энергия манбаларидан унумли фойдаланиш. Мамлакатимизнинг бу борадаги улкан салоҳиятига кўплаб давлатлар ҳавас қиладди. Мисол учун, ўлкамизда йилнинг ўртача 320 кун куёшли. Доим шамоллар эсувчи ҳудудларимиз, сой, анҳорларимиз ҳам бисёр. Халқаро молиявий институтларнинг ҳисоб-китоби га қараганда, республикада муқобил энергия (айниқса, қуёш қуввати)нинг йиллик захираси 270 миллион тонна шартли ёнгли эквивалентига тенг. Бу реал эҳтиёжимиздан уч баробар кўп. Демак, имкониятлардан самарали фойдалана олсак – марра бизники.

Кейинги беш йил ичида соҳа ривожини учун ҳуқуқий асос яратилди. Хорижлик инвесторлар жалб этилиб, кўплаб истиқболли лойиҳалар ишлаб чиқилди. Бирин-кетин қуёш ва шамол электр станциялари, кичик ГЭСлар ишга тушириляпти.

Ташриф дастури доирасида мазкур йўналишга алоҳида эътибор берилгани, Андижон туманида қайта тикланувчи энергия манбаларини омаллаштириш чоралари бўйича йиғилиш ўтказилгани "яшил иқтисодиёт"га ўтиш йўлидан қайтмаслигимизни, бу йўналишда изчил, айни вақтда жадаллик билан иш олиб бораверишимиздан далолат беради. Йиғилишда муқобил йўсинда энергия ишлаб чиқариш бўйича тегишли йўл-йўриқлар берилди, аниқ вазифалар, чоралар белгиланди. Уларнинг ўз вақтида, қай даражада сифатли бажарилиши партияимиз сазй-ҳаракати га ҳам боғлиқ. Зеро, партияимиз дастурий максдалари сирасидан қайта тикланувчан ва муқобил энергия манбаларидан фойдаланган ҳолда электр энергиясини ишлаб чиқариш, қуёш,

ОҒОҲЛИК

100 ДА ЮРМА, 100 ГА КИР!

Яқинда республикаимизда содир бўлган йўл транспорт ҳодисалари ҳақидаги маълумотни ўқиб, даҳшатга тушдим. ИИБ Жамоат хавфсизлиги бошқармаси йўл ҳаракати хавфсизлиги хизмати хабар беришича, 2022 йилда 9 902 та йўл транспорт ҳодисаси рўй берган. 2 356 нафар киши ҳалок бўлган, 9 606 нафар инсон жароҳатланган.

Афсуски, бу рақамлар ортида неча минглаб одамлар тақдирини ётибди. Ҳодисалар сони 2021 йилга нисбатан қисқарган бўлса-да, қурбонлар сони 376 нафарга ошган. Уларнинг 1 017 таси пиёдалар ўтиш жойида, 1 302 таси йўл ажраткичлари йўқлиги сабабли, 214 та ҳолатда светофор ва тегишли йўл белгилари ўрнатилмагани, 1 046 та ҳолатда ҳайдовчининг тажрибасизлиги сабабли, 1 577 таси тезликнинг оширилиши оқибатида рўй берган. Энг ёмони, йўл транспорт ҳодисалари энг кўп рўй берган ҳудудлар тўртлигидан Жиззах вилояти ҳам ўрин олгандир.

Деярли ҳар кун бу ҳақда бонг уриляпти, фожиалар оқибати билан эмас, аксинча, сабаблар билан курашиш вақти аллақачон келгани айтимлоқда. Айни кунларда Президентимизнинг "2022–2026 йилларга мўлжалланган Янги Ўзбекистоннинг тараққиёт стратегиясини "Инсонга эътибор ва сифатли таълим йили"га амалга оширишга оид давлат дастури тўғрисида"ги фармони лойиҳаси кенг жамоатчилик томонидан қизгин муҳокама қилинмоқда. Лойиҳада жамоат хавфсизлигини таъминлаш, ҳуқуқбузарликларнинг содир этилишига сабаб бўлган шарт-шароитларни ўз вақтида аниқлаш ва бартараф этишининг самарали тизимини яратиш мақсадида йўл ҳаракати хавфсизлигини таъминлаш соҳасини "Шаҳар автомобиллар эмас, балки пиёдалар учун" ғояси асосида ислох қилиш вазифаси қўйилган. Бу ғояни амалга оширишда республикаимизнинг барча ҳудудларида транспорт воситалари ҳаракатланганининг энг юқори тезлигини соатига 70 километрдан 60 километрга тушириш белгиланган.

Мутахассисларнинг таъкидлашича, аҳоли пунктларида тезликни соатига 10 километрга камайтириш ҳисоби га ИТХ ва унда содир бўладиган оғир тан жароҳати олиш ва ўлим ҳолатларини 80 фоизгача қисқартириши мумкин

Дилшод ШОУМАРОВ,
O'zLiDeP Siёсий Кенгаши
Ижроия қўмитаси раиси ўринбосари

шамол энергиясидан синалган технологиялар асосида генерацияланувчи қувватларни, микрогидроэлектростанцияларни куришига тадбиркорлик субъектларини жалб қилиш ҳам ўрин олган. Шунингдек, энергия ресурсларига тежамкор муносабатда бўлиш, энергияни тежовчи технологиялар ва муқобил энергия манбаларидан фойдаланишни аҳоли орасида тарғиб қилиш ҳам устувор вазифаларимиздан. Бинобарин, O'zLiDeP ташриф давомида бу йўналишда берилган топшириқлар ижроси юзасидан махсус режа ишлаб чиқиб, уни бажаришга киришди.

Партия худудий кенгашлири ҳам бу борада иш бошлаб юбордилар. Уларнинг айримларини санаб ўтаимиз: давлат дастурлари доирасида амалга оширилаётган муқобил энергетика иншоотлари курилиши жараёнида мониторинг қилиниб, жамоатчилик назорати ўрнатилди, қилинаётган ишлар мунтазам равишда жамоатчиликка етказилади. Андижон, Фарғона ва Наманган вилоятларида шамол электр станцияларини жойлаштириш ва куриш учун жойлар аниқланди ва мутасадди ташкилотлар билан биргаликда шамол оқимлари йўналишлари таҳлил қилинади.

Мухтасар айтганда, партияимиз куч ва имкониятларини ишга солиб, мамлакатимизда муқобил энергетикани ривожлантиришга қаратилган чора-тадбирларни амалий ишлар билан қўллаб-қувватлайди.

Шерзод МАМАТҚУЛОВ,
O'zLiDeP Жиззах вилоят
кенгаши аппарат раҳбари

экан. Кўпгина ривожланган давлатларда, аллақачон, аҳоли пунктларида транспорт воситаларининг юқори тезлиги соатига 60 километр этиб белгилаб қўйилган. Бу бежиз эмас, чунки тезликнинг пастлиги экстремал ҳолатларда ҳайдовчига зарур ҳаракат қилиш учун жуда катта имконият туғдиради.

Айни кунларда кенг жамоатчилик орасида бу мавзуда турли хил фикрлар билдирилмоқда. Аксарият теран фикрлайдиган юртдошларимиз бу ташаббусни қўллаётган бўлса, тезлик ишқибози бўлган баъзи ҳайдовчилар эътирозларини яшираётганлари йўқ. Бундай кезлар, ана шу "учар"ларга айтнинг келди: "Манзилга барвақт етман деб, умрга зомин бўлманг! Зеро, ҳаёт инсонга бир мартага берилган энг улуг нъматдир".

САЙЛОВ ҚИЗҒИН ПАЛЛАДА

Олий Мажлис Қонунчилик палатаси хузуридаги Ёшлар парламенти га ўтказилаётган сайлов барча ҳудудларда бўлгани каби Сирдарё вилоятининг барча туман ва шаҳаларида ҳам қизгин давом этмоқда.

Номзодларни саралашда уларнинг фаоллиги, ташаббускорлиги,

қобилияти, қонунчилик соҳасидаги билим ва тажрибаси, ҳуқуқий ва сиёсий саводхонлиги, эришган муваффақиятларига эътибор қаратилди.

Сайловнинг навбатдаги босқичи ҳам яхшилар орасидан яхшиларини саралашга хизмат қилиши шубҳасиз.

Элёр ЖўРАЕВ,
O'zLiDeP Сирдарё
вилоят кенгаши
бўлим мудир

СЎЗ МУЛКИНИНГ СУЛТОНИ АЛИШЕР НАВОЙИ ҲАҚИДА КЎПЛАБ КИТОБЛАР ЁЗИЛГАН ВА ҲАМОН ЁЗИЛМОҚДА. ҚИММАТЛИ МАНБАЛАР ОРАСИДА ХОНДАМИР ҚАЛАМИГА МАНСУБ “МАКОРИМ УЛ-АХЛОҚ” (“ГЎЗАЛ ХУЛҚЛАР”) АСАРИ АЛОҲИДА ЭЪТИБОРГА ЛОЙИҚ. НЕҒАКИ МУАЛЛИФ УЛУҒ ШОИР БИЛАН БИР МУҲИТДА ЯШАГАН.

Ўзбекистон Қаҳрамони Суйима Ғаниева “Мақорим ул-ахлоқ”нинг 2015 йили Ғафур Ғуллом номидаги нашриёт-матбаа ижодий уйида чоп қилинган наشري кириш сўзида куйидагиларни баён этади: “1981 йили афғонистонлик адабиётшунос, шоир Абдулғаффор Баёний “Мақорим ул-ахлоқ”нинг тўлиқ матнини Кобулда Ахборот ва маданият вазири Мажид Сарбаладийнинг қисқача сўзбоши билан нашр қилди. Китоб 241 саҳифадан иборат. Унда Хондамир асари тўлиқ босилган бўлиб, Баёний Хондамирнинг таржимаи ҳоли, асарлари тўғрисида алоҳида боблар тарзида мақолалар берган.

Хондамирнинг отаси Хожа Хумоиддин

УЛУҒЛИК ОСМОННИНГ ОФТОБИ

ибн Бурҳониддин Ҳиравий, онаси машҳур тарихчи Мирхондиннинг қизи бўлган. Хондамир Мирхонд тарбиясида улғайган. Кейин Навоий ҳузурини бўлиб, унинг катта кутубхонасида хизмат қилган. Бадиуззамоннинг вазири ҳам бўлган. У олимни “Ҳабиб ус-сияр” асарини ёзишга ундаган.

Мамлакатда бошланган талотўплар туфайли Хондамир 1528 йили Ҳиндистонга кетади. Етти ой йул азобини чекиб, Аграга етишади. “Ҳашт беҳишт” боғида Бобур билан учрашади. Бобур вафотидан кейин Хумоюннинг мулозимини бўлади. “Қонуни Хумоюн” асарини ёзиб, “Амир ул-муаррих” (“Тарихчилар амира”) даражасига эришади. “Мақорим ул-ахлоқ”нинг тўлиқ матни ва асардаги мулоҳаза, изоҳ ва талқинлар Баёнийдан бизга қолган ажиб бир ёдгорликдир. Мазкур китобни форс тилидан ўзбек тилига тўлиқ таржимасини Комилжон Раҳимов амалга оширди. Хондамир асарини “Мақорим ул-ахлоқ” деб атаганда бу ибора Пайғамбаримиз таърифида айтилгани назарда тутилган, дейиш мумкин. Зеро, Хондамир Алишер Навоий сиймосида, ҳаёти, фаолияти, ижодида покликни ҳис қилган, эътиқодини эъозлаган” (Ғиёсийдин Хондамир. Мақорим ул-ахлоқ, – Тошкент: Ғ. Ғуллом номидаги НМУУ, 2015. – Б. 3-4).

Кўриб ўтганимиздек, Хондамир умрининг асосий қисмини Алишер Навоий ҳамда Бобурийлар даврасида ўтказган. Демак, у ҳар икки буюк инсоннинг ҳаёти ва ижодининг бевосита шохиди бўлган. Муаррих мероси улуғ аждодларимиз тарихини ўрганишда муҳим манба бўлиб хизмат қилади. Шу боис Алишер Навоий ҳаёти ва ижодида бефарқ бўлмаган ҳар бир инсон “Мақорим ул-ахлоқ”ни ўқиб чиқиши катта наф келтиришига ишонамиз. Хондамир “Мақорим ул-ахлоқ”нинг Дебобасида буюк Навоийга таъриф бериб, асарнинг яратилиши ҳақида

қуйидагиларни битади: “...ўткир кўз эгаларига махфий ва яширин қолмасинки, шараф ва улўғлик осмонининг офтоби, олам раҳнамосининг хизматкори, энг яхши хулқларни ўзида мужассам этувчи, Раҳмоннинг раҳмат оятлари тажассуми, жаноби Субҳон иноятлари нурлари жилвагоҳи, илм ва ирфон аҳли йўлбошчиси, ҳақиқат ва эътиқод аҳли қибласи, ҳоқон давлатининг ишонгани, ҳазрати султоннинг яқин кишиси, “фақр(лик)да бою саховатда ботир бўлиб чиқди”, деган гапга мувофиқ келувчи олий ҳазрат Низом ул-ҳақ ва-л-ҳақиқат ва-д-дунё ва-д-дин Амир Алишернинг иноят нури ва меҳр-муҳаббат қўши фақир банд ва кичик зарра бўлмиш Хондамир тахаллуси билан машҳур бўлган камина Ғиёсийдин ибн Хумоиддин бошида тобланиди. (Бу фақир банданинг) мавжудлик ниҳоли болалик чоғларидан йигитлик даврининг охиригача қадар ул Ҳазратнинг лутфи эҳсон ариғи ёқасида унинг-ўсди. “Неъмат бергувчига шуқр қилмоқ вожибдир” нақлидан келиб чиққан ҳолда, унинг берган чексиз неъматларидан айримларининг шукрини адо қилишнинг урдасидан чиқиш учун қандай хизматга бел боғласам экан, деган фикр ҳамиша кўнглидан ўтар ва ҳаёлда чарх урарди. Ахийри ақл муришиди руҳ қулоғига айтдики, эзгу ишларни қилувчи бу Амрининг катта ишлари ва қаҳрамонликлари шухрати, хизматлари ва шарафли ишлари овозаси бутун дунёга тарқалган, барча юртлар ва гўшаларгача бориб етган, турли халқлар орасида тилдан тилга кўчиб, оғиздан оғизга ўтиб юрган, “Уларнинг юзларида неъматларнинг тароватини танирсиз (кўрурсиз)” (оят)га кўра Олий Маҳдум нурлари нуруний пешанасида жилваланиб турган ҳамда “Уларнинг юзларида сажда асоратидан қолган излар бордир” (оят)га кўра буюклик ва улўғлик белгилари саодатли чехрасида намоён бўлиб турган бўлса-да,

қитъа: Сенинг мадҳингда сўз айтишдан мақсад шуки, Санъат аҳли орасида биз ҳам муваффақиятга эришайлик. Йўқса, (шусиз ҳам) қуёшнинг фазилатлари барчага маълум, Ғузэл чехрага пардознинг нима ҳожати бор?.”

Хондамир Алишер Навоийнинг бутун умрини халқ дарди билан яшашга бахшида этганини, ўз халқи учун қилган хизматларини ўз кўзлари билан кўриб улғаяди. Саховатпешалик, инсонпарварлик, бағрикенглик борасида Навоий олиб борган муборак ишлардан бағоят ҳайратга тушади ва бундай улўғ инсон ҳақида бирор асар ёзмаликни ўзига айб деб билади. Натижада ушбу “Мақорим ул-ахлоқ” яратилади. Бу ҳақда Хондамир шундай дейди: “Бу омадли ва саодатли Амрининг фазилатлари, олижаноб хулқлари ва чиройли одобларидан бир қисминигина ҳикоя қиладиган бир неча боб ёзилса ва унда унинг ажайиб сийратлари, мақтовга сазовор хулқ-атворлари, бошқаларда кам учрайдиган ҳолатлари ва кайфиятлари, қизиқ ва ғаройиб ишлари, сеҳрли истеъдоди хусусиятлари ва нозик ибораларни қоғозга туширадиган қалами ҳосилалари шарҳланса, (қилинган) яхшиликларни билиш, қадрлаш ва унинг ҳаққини адо этиш каби вожиб амалларнинг бир дақиқасини бўлса-да, бажара олган ҳамда тўғри йўл кўрсатувчи олий ҳазрат томонидан берилган неъматларга шуқр қилишнинг озгина бўлса-да, урдасидан чиқа олган бўлардинг. Зеро, бу иш қиёматга қадар бўлган даврда ва қиёмат чоғида ҳам ул ҳазратнинг мақтовга сазовор амаллари ва маъқул ишлари тўғрисида эслатмалар замона китоблари ҳамда даврон варақларида мангу қолишига сабаб бўлади.

омад ва ғалаба ёр бўлган Амир, Раҳмдилликни ўзига одат қилиб олган бу Амир, ул олий ҳазрат, ҳидоят насабли Амир, тадбирли Амир, шоҳ сифатли Амир, юқори мансабли Амир, ушбу саодатли Амир, мақталган хислатларга эга бўлган Амир, юқори мартабали ушбу Амир гавҳарлар сочувчи тиллари билан, олий насабли Амир, дунё улўғларининг таянчи ва пушти паноҳи бўлган ул ҳазрат, кенг феолий Амир, саховат ва қарам манба бўлган ул ҳазрат, салобат ва виқорга эга бўлган бу Амир, саховатли Амир, қалби денгиздай кенг бўлган бу Амир ва ҳоказо. Ана, устозга эҳтиромнинг яққол намунаси! Ҳар қанча ўрناق олсақ арзийди.

Хондамирнинг Алишер Навоий ҳақидаги иккинчи асари “Хулосат ул-ахбор фи баён ул-аҳвол ул-ахёр” (1498–1500) деб номланган. Мазкур манба ҳам XV–XVI асрлардаги ижтимоий-маданий тарихни ўрганишда жуда қимматли саналади. Китоб бевосита Навоий ҳаёти ва ижоди билан боғлиқлиги туфайли яна ҳам аҳамиятлидир. Асарда, айниқса, ҳазратнинг музика ва кўшиқчилик борасидаги фаолияти ёритилиши биз учун янада муҳим. Эътироф этилишича, Ҳиротда бошқа санъат турлари қаторида музика ва кўшиқчилик маданияти ҳам ниҳоятда тараққий этган. Бунинг олдидан мазкур асарда тўлиқ кузатишимиз мумкин. У Ҳусайн Бойқаро саройида хизмат қилган куй ва кўшиқ ижрочиларига атаб алоҳида саҳифалар ажратган. Китобда таъриф берилган ҳар бир санъаткор ўша даврнинг машҳур ва маҳоратли усталари бўлган. Алишер Навоий ҳам музика ижроси бўйича жуда юксак маҳорат соҳиби эди. У қонун ва удни юксак истеъдод билан чала олган. Шу боис Навоий саройи созадларининг музика борасидаги билим ва маҳоратларини муттасил равишда юксалтириб боришларида ҳар томонлама дастак кўрсатган. Хусусан, Ҳусайн Бойқаро саройида унинг ҳомилийида фаолият кўрсатган Устод Саййид Аҳмад ғижжак ижросида энг етуқ санъаткор сифатида доврўф қозонган бўлса, Устод Шохқули ҳам

Мисра: Яхши номни иккинчи умр демиш улўғлар.

Шундан келиб чиққан ҳолда, санъат улўғлиги осмони кўёшига сано ўқишдан бошқа хунарим бўлмаган мена банд

байт: Мақташдан бошқа бирор хунарим йўқ, Дуодан бошқа бирор яхши нарса тополмадим.

Кўнглимдагиларни ёзишга киришим ва ёзганларимни муқаддима, ўн мақсад ва хотима шаклида тартиб бериб, уни “Мақорим ул-ахлоқ” деб номладим.”

Қаранг: биз бугун буюк Навоийга нисбат беришда беш-олти таърифдан нарига ўта олмаимиз. Хондамирнинг ҳазратга хурмати шу қадар чексиз бўлганки, асарнинг Навоийга тегишли қисмида ёки унинг номини тилга олишда қирққа яқин сифатлардан фойдаланади. Биз ўрганиб чиққан кичик ҳажмдаги парчаннинг ўзида Алишер Навоий шахсига нисбатан айтилган қуйидаги таърифларни кўраимиз: шараф ва улўғлик осмонининг офтоби, олам раҳнамосининг хизматкори, энг яхши хулқларни ўзида мужассам этувчи, Раҳмоннинг раҳмат оятлари тажассуми, жаноби Субҳон иноятлари нурлари жилвагоҳи, илм ва ирфон аҳли йўлбошчиси, ҳақиқат ва эътиқод аҳли қибласи, ҳоқон давлатининг ишонгани, ҳазрати султоннинг яқин кишиси, “фақр(лик)да бою саховатда ботир бўлиб чиқди”, деган гапга мувофиқ келувчи олий ҳазрат Низом ул-ҳақ ва-л-ҳақиқат ва-д-дунё ва-д-дин Амир Алишер, эзгу ишларни қилувчи бу Амир, омадли ва саодатли Амир, раҳмдил ва кечиргувчи бўлган Зот марҳаматлари жилвагоҳи, доно Амир, олийжаноб Амир, ҳамиша унга

ғижжакни маҳорат билан чалган. Навоий сеvimли шогирди Шохқулига болалигидан ғамхўрлик кўрсатади. У кейинчалик уд, кўбиз каби чолғуларни ҳам сайратадиган санъаткор даражасига кўтарилди. Асарда унд ва қонун устаси Устод Ҳусайн, соҳир найчи Устод Шайх Найи, музика санъати ботида тенги йўқ маҳорат эгаси Мавлоно Алишоҳ, маҳоратли найчи Мавлоно Султон Муҳаммад Хандон, Ҳўжа Абдулқодир Ғўнда каби санъаткорларнинг номлари алоҳида тилга олинади. Хондамирнинг мазкур асари Алишер Навоийнинг куй ва кўшиқ санъати ҳомиийси бўлгани, шунингдек, XV–XVI асрлардаги кенг тарқалган асосий чолғулардан қонун, уд, кўбиз, ғижжак, най кабилар ҳақида қимматли маълумотлар бериши билан бебаҳоидир.

Иброҳим Йўлдошев, филология фанлари доктори, профессор

МУЛОҲАЗА

КўПКАРИ НЕГА ҚОЛДИРИЛДИ?!

Ўтган ҳафта ижтимоий тармоқларда “youtube”да шов-шувли хабар тарқалди: “Қашқадарё вилояти Чироқчи туманидаги Уймувут қишлоғида 3 февраль куни кўпқари бўлади. Совринга қирқталаб тую, от, ҳўкизни-ку қўяберинг, нақ 3 та “Jentra” машинаси қўйилади!”.

Воҳада манаман деган чавандоз кўп бўлса, бу доврўқли совринлар уларнинг қайси бирига насиб этган экан, деб ўзи пиёда бўлсам, тулқанинг тағида кўпқари бўлпти, деб эшитса, учиб борадиган ишчи-боз ошнамиздан сўрасам, ғамгин овозда улўқ қолдирилганини айтиди. Сабоби туман ҳокими таърифи тўрт тарафга тарқалган ана шу тўй эга-

лари билан маслаҳатлашиб, бундай дабдабали тўй бергандан кўра шу қишлоққа кўрк бағишлайдиган бирор бочқами, маҳалла гузарими куриш таклифини берибди. Тўғриси, агар шу гап рост бўлса, шундай ҳокимнинг отасига минг раҳмат деб юбордим. Нега дейсизми? Ҳозир бундай тўй-томошалар юртимизнинг ҳамма бурчағида бўляпти. Икки-уч соатлик улўққа тикилаётган маблағнинг ҳисоби йўқ. Кимдир тонналаб ош тарқатиб, ўзбек сўмини қўйинг, ҳатто “қизил тую” деб тилла тангаю доллар ва рублгача сочиб, кураш-кўпқари беряпти.

Бировнинг чўнтағидаги пулни ҳисоблаш аслида ғалати. Лекин бир кунлик ҳашаматли тўй-маросимларга сарфланаётган маблағлар осмонга учиб кетмаётими? Шу даражада

кўли очик, саховатпеша экансан, ана ўзинг яшаётган қишлоқ ё маҳалланг йулларини обод қилсан бўлмай-дими, дейдиган мард топилмайди орамизда. Ёки ҳар йили сел оқизиб кетаётган кўлбола кўприклар йўқми бизда? Бунисиям майли, неча ўнлаб ногирон инсонлар, эҳтиёмжанд оилаларни кўллаб-қувватласак, савобга қолмаймизми? Минг афсуски, бундай хайрли ишлардан кўра ўткинчи орзу-ҳавасларни устун қўядиган миллатимиз. Битта артистнинг икки-уч соатлик фонограммалари томошаси учун камда икки-уч, ҳатто беш, ўн минглаб долларни ҳавога совурамизу, ўша тўй бўлаётган лой, балчик, тупроқли кўчасизга тўрт-беш машина шағал тўктиришга оғринамиз. Керак бўлса, давлат қилиб берсин-да, дейишдан уялмаймиз ҳатто. Кўриб туриб-

миз-ку, давлат ҳам қараб ўтиргани йўқ. Ҳудудларда, худди ана шу Чироқчи туманининг ўзида кейинги йилларда қанча қишлоқлар обод бўлди, асрлар давомида қилинмаган ишлар амалга ошди-ку! Нега бундай бунёдкорликларини айтишга тилимиз бормаиди? Хуллас, катта кўпқари қолдирилди. Лекин аксарият одамлар шу тўй соҳибини дуо қилганига шубҳамиз йўқ. Майли-да, ҳалол пул топиб, эл-улусга томоша бермоқчи ниёт қилган юртдошимиз фақат бугунни эмас, эртанги кунини ҳам уйлабдими, қандини урсин. Эндди ортиқча ҳўю хаваслардан кўра эзгуликни устун қўядиган шундай юртдошларимиз кўпайишидан умидворимиз.

Озод ҚАРВОН

Publication details including contact information for XXI asr, editorial board members, and subscription rates.